

МІНІСТЕРСТВО ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

01008, м. Київ. вул. М. Грушевського, 12/2, тел. (044) 256-73-01, факс (044) 253-52-21

E-mail: info@mip.gov.ua, сайт: mip.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 39601044

№ 09-16/23-01
від "23" 01 2019 р.
на № 51918/1/1-18
від 05.01.2019

✓ Народному депутату України
ОСУХОВСЬКОМУ О. І.

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

**Копія: Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А. В.**

**Комітет Верховної Ради України з
питань свободи слова та
інформаційної політики**

Кабінет Міністрів України

Шановний Олеже Івановичу!

На виконання доручення Прем'єр-міністра України до листа Голови Верховної Ради України від 21.12.2018 №11/10-2011 що надійшло Міністерству інформаційної політики України (далі - МІП) 08.01.2019 р., а також доручення Віце-прем'єр-міністра України П. Розенка від 15.01.2019 № 51918/3/1-18 до звернення Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики від 09.01.2019 № 04-32/7-1036, МІП спільно з Міністерством внутрішніх справ, Міністерством юстиції, Міністерством культури, Національною поліцією та Українським інститутом національної пам'яті розглянули Ваш депутатський запит від 20.12.2018 № 350-18/517 щодо негайного вжиття вичерпних заходів припинення комуністичної пропаганди та повідомляють наступне.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 1 Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» (далі –

Закон) пропагандою комуністичного режиму є публічне заперечення, зокрема через засоби масової інформації, злочинного характеру комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років в Україні, поширення інформації, спрямованої на виправдання злочинного характеру комуністичного тоталітарного режиму, діяльності радянських органів державної безпеки, встановлення радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідування учасників боротьби за незалежність України у XX столітті, виготовлення та/або поширення, а також публічне використання продукції, що містить символіку комуністичного тоталітарного режиму.

Відповідно до частин першої - третьої статті 3 зазначеного Закону пропаганда комуністичного тоталітарного режиму та його символіки визнається наругою над пам'яттю мільйонів жертв комуністичного тоталітарного режиму та заборонена законом. Пропаганда комуністичного тоталітарного режиму та його символіки юридичною особою, політичною партією, іншим об'єднанням громадян, друкованим засобом масової інформації та/або використання у назві символіки комуністичного тоталітарного режиму є підставою для відмови в реєстрації та/або припинення діяльності юридичної особи, політичної партії, іншого об'єднання громадян, підставою для відмови в реєстрації та/або припинення випуску друкованого засобу масової інформації. У разі невиконання юридичними особами, політичними партіями, іншими об'єднаннями громадян, друкованими засобами масової інформації вимог цього Закону їх діяльність/випуск підлягає припиненню в судовому порядку за позовом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державної реєстрації юридичних осіб, реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, громадських спілок, інших громадських формувань, або іншого уповноваженого органу державної влади. Рішення про невідповідність діяльності, найменування та/або символіки юридичної особи, політичної партії, іншого об'єднання громадян вимогам цього Закону приймає центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державної реєстрації юридичних осіб, реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, громадських спілок, інших громадських формувань, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

Згідно з частиною першою статті 4 зазначеного Закону виготовлення, поширення, а також публічне використання символіки комуністичного тоталітарного режиму, у тому числі у вигляді сувенірної продукції, публічне виконання гімнів СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних та автономних радянських республік або їх фрагментів на всій території України заборонено.

Український інститут національної пам'яті здійснив аналіз контенту, поширювану на зазначеному Вами сайті та листом від 11.01.2019 № 61/07-05-19 подав наступні відомості.

Згідно з підпунктом 2 пункту 3 Положення про Український інститут національної пам'яті, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.11.2014 № 684, до основних завдань Українського інституту національної пам'яті відноситься реалізація державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті Українського народу, у тому числі шляхом подолання історичних міфів, подання Міністрові культури пропозицій щодо формування державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті Українського народу та національної свідомості громадян, зокрема щодо недопущення використання символів тоталітарних режимів.

На веб-сайті kru.life за наведеними посиланнями у Вашому депутатському запиті міститься наступна інформація.

Зокрема, розміщено зображення прапора із символікою Комуністичної партії України, яка містить у тому числі зображення серпа, молота і п'ятикутної зірки. Український інститут національної пам'яті звертає увагу на те, що згідно з підпунктом «в» пункту 4 частини першої статті 1 Закону прапори, символи, зображення або інша атрибутика, в яких відтворюється поєднання серпа та молота, серпа, молота та п'ятикутної зірки, плуга (рала), молота та п'ятикутної зірки є символікою комуністичного тоталітарного режиму.

Також за посиланнями серед іншого розміщено зображення В. І. Леніна, який у 1917-1924 роках обіймав посаду Голови Ради народних комісарів (уряду) РСФРР, у 1922-1924 - посаду Голови Ради народних комісарів (уряду) СРСР, у 1919-1924 був членом Політбюро Центрального комітету Російської комуністичної партії (більшовиків), у 1917 - членом Політбюро Центрального комітету Російської соціал-демократичної робітничої партії (більшовиків). Український інститут національної пам'яті звертає увагу на те, що згідно з підпунктом «г» пункту 4 частини першої статті 1 Закону зображення, написи, присвячені особам, які обіймали керівні посади в комуністичній партії (посаду секретаря районного комітету і вище), особам, які обіймали керівні посади у вищих органах влади та управління СРСР, інших союзних радянських республік є символікою комуністичного тоталітарного режиму.

Заборона використання та пропаганди символіки комуністичного тоталітарного режиму згідно з статтею 4 Закону не поширюється виключно на випадки, перелік яких визначений частиною третьою цієї статті.

Крім того на сайті kru.life за посиланнями, наведеними у Вашому депутатському запиті міститься інформація, яка не лише містить ознаки маніпуляції, але й по суті виправдовує встановлення радянської влади на території України або виправдання злочинного характеру комуністичного тоталітарного режиму.

Зокрема, за одним з посилань зазначається про те, що «Саме Жовтень (так звана «Велика Жовтнева Соціалістична революція», Жовтневий переворот 1917 р.) дозволив народу України вперше здобути свою державність: створити УРСР -

країну трудящих, добровільно увійти в братній Союз РСР, здійснити вперше одвічну мрію - зібрати воедино всі українські землі та стати однією із співзасновників Організації Об'єднаних Націй».

Однак створення УРСР (до 1937 р. - УСРР та «Українська народна республіка рад») відбулося унаслідок збройної агресії Радянської Росії та підтримуваних нею збройних формувань проти Української Народної Республіки (УНР). Наслідком такої збройної агресії стала окупація території України (УНР), її поділ унаслідок підписання Ризького мирного договору 1921 р., а також включення території України на схід від р. Збруч до складу СРСР. Під час такої агресії відбувалися бойові дії військ Радянської Росії та підтримуваних нею збройних формувань проти військових, безпекових, інших мілітарних, воєнізованих або парамілітарних формувань та частин Української Народної Республіки, Української Держави (Гетьманату), члени яких відповідно до пункту 6 частини першої статті 1 Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» визнані борцями за незалежність України у ХХ столітті. А під час та після такої агресії відбувалися переслідування борців за незалежність України у ХХ столітті.

Також зазначається, що «Комсомольці завжди жили інтересами своєї Батьківщини, були на передньому краї боротьби і в роки мирного будівництва Радянської держави, і в часи воєнного лихоліття. Вони брали активну участь у створенні могутньої індустріальної держави - Союзу Радянських Соціалістичних Республік, захищали свою країну ціною власного життя, відроджували з руїн Донбас, ДніпроГЕС, металургійні заводи, міста і села, піднімали цілину, будували Байкало-Амурську магістраль, атомні електростанції, створювали потужні агрокомплекси, прокладали шлях людству в космос».

Разом з тим, члени Російського комуністичного союзу молоді (з 1924 р. - Всесоюзний ленінський комуністичний союз молоді) брали активну участь у так званій Громадянській війні, в тому числі на території України брали участь у боротьбі проти органів та військових формувань Української Народної Республіки. Також члени Комсомолу брали активну участь у реалізації радянської державної політики колективізації, яка призвела до масових репресій та знищення частини українського селянства під гаслом «розкуркулення», організацій Голодомору 1932-1933 років - геноциду Українського народу. Згідно з статтею 1¹ та пунктом 13 статті 2 Закону України «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років» розкуркулення визначається як одна з форм репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років.

Окрім того, за наданими посиланнями міститься заклик «Товарищи! Сопротивляйтесь нацистской оккупации!», спрямований на боротьбу проти сучасної української влади. Слід врахувати, що подібні характеристики та висловлювання про сучасну українську владу як «нацистську» або «фашистську» активно використовуються також російською пропагандою та вищими посадовими

особами Російської Федерації для виправдання та обґрунтування окупації Кримського півострову та агресії проти України. Тому поширення подібних, нічим не підкріплених висловлювань може, серед іншого, становити загрозу інформаційній безпеці України та бути спрямованим на розпалювання ворожнечі та дестабілізацію ситуації усередині України.

Згідно з статтею 4 зазначеного Закону виготовлення, поширення, а також публічне використання символіки комуністичного тоталітарного режиму заборонено.

Відповідно до ст. 436¹ Кримінального кодексу України виготовлення, поширення, а також публічне використання символіки комуністичного тоталітарного режиму карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією майна або без такої.

Ті самі дії, вчинені особою, яка є представником влади, або вчинені повторно, або організованою групою, або з використанням засобів масової інформації, караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої.

Разом з тим, Український інститут національної пам'яті інформує, що притягнення осіб, відповідальних за поширення, у тому числі з використанням мережі Інтернет, символіки комуністичного тоталітарного режиму, не належить до компетенції Інституту, а відноситься до повноважень правоохоронних органів та суду. Інститут також не наділений повноваженнями та не має технічної можливості забороняти або обмежувати доступ до будь-яких інтернет-ресурсів. Припинення діяльності юридичних осіб, політичних партій, інших громадських об'єднань, які порушують вимоги Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» відповідно до законодавства здійснюється у судовому порядку за позовом Міністерства юстиції України.

Зауважуємо, що відповідно до статті 216 Кримінального процесуального кодексу України, розслідування такого роду кримінальних правопорушень здійснюється органами Національної поліції України.

У зв'язку з цим, Міністерство внутрішніх справ спільно з Національною поліцією листом від 16.01.2019 № 580/03/38-2019 надало наступну інформацію.

За інформацією, наданою Національною поліцією України, Головним слідчим управлінням Національної поліції України під час перевірки інформації за фактом функціонування аналогічного сайту встановлено ознаки кримінального правопорушення, відомості про яке внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань за частиною другою ст. 436-¹ Кримінального кодексу України, досудове розслідування якого доручено Головному управлінню Національної поліції у м. Києві.

Під час перевірки викладеної інформації Департаментом кіберполіції Національної поліції України встановлено, що сайт із доменним іменем «kpu.life»,

розміщений на серверному обладнанні з IP-адресою: 181.215.237.122, належить компанії Digital Energy Technologies Chile Spa (США), що унеможливило на даний час встановити осіб, які безпосередньо займаються адмініструванням зазначеного сайту, оскільки інформація про користувачів, які зареєстрували відповідний ресурс, перебуває у володінні закордонних провайдерів телекомунікаційних послуг, тому її отримання можливе лише в межах міжнародно-правової допомоги відповідно до вимог розділу 9 (Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження) Кримінального процесуального кодексу України.

Статтею 222 (Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування) Кримінального процесуального кодексу України передбачено, що відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з дозволу слідчого або прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають можливим.

Статтею 387 (Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування) Кримінального кодексу України передбачено кримінальну відповідальність за розголошення даних досудового розслідування, у зв'язку із чим МВС та Національна поліція інформують, що більш детальні відомості щодо цього кримінального провадження надати неможливо.

Також Міністерство культури листом від 11.01.2019 № 89/13-3/14-19 зауважило, щом підтримуючи стурбованість народного депутата України, Міністерство культури готове і надалі виконувати в повній мірі вимоги чинного законодавства України із зазначеного питання. Водночас, Мінкультури діє в межах повноважень, визначених рішенням Уряду та не має законодавчо визначених важелів впливу щодо улагодження зазначеної вище ситуації. Зі свого боку Міністерство культури України висловлює щирю вдячність Народному депутату України Осуховському О.І. за його активну життєву позицію щодо припинення пропаганди комунізму в будь якій формі прояву.

Міністерство юстиції листом від 14.01.2019 № 1774/311-4-19/19.4.3 повідомило таке.

Відповідно до частини третьої статті 3 Закону у разі невиконання юридичними особами, політичними партіями, іншими об'єднаннями громадян, друкованими засобами масової інформації вимог цього Закону їх діяльність/випуск підлягає припиненню в судовому порядку за позовом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державної реєстрації юридичних осіб, реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, громадських спілок, інших громадських формувань, або іншого уповноваженого органу державної влади.

Згідно з положеннями статті 18 Закону України «Про політичні партії в Україні» державний контроль за діяльністю політичних партій за додержанням політичною партією вимог Конституції та законів України, а також статуту політичної партії здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, інших громадських формувань.

У свою чергу відповідно до пункту 1 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, таким органом є Міністерство юстиції України.

Відповідно до підпункту 83¹⁴ цього Положення Міністерство юстиції України відповідно до покладених на нього завдань приймає рішення щодо невідповідності діяльності, найменування та/або символіки юридичної особи, політичної партії, її обласної, міської, районної організації або іншого структурного утворення, передбаченого статутом політичної партії, іншого об'єднання громадян вимогам Закону.

Наведені правові норми вказують на можливість обмеження діяльності політичних партій, необхідних у демократичному суспільстві, на підставі відповідного рішення Міністерства юстиції України, якщо їх діяльність, найменування та/або символіка не відповідають вимогам Закону.

Відтак згідно з пунктом 2 наказу Міністерства юстиції України від 23.07.2015 № 1312/5 «Про затвердження Правового висновку Комісії з питань дотримання Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» визнано, що статут, найменування та символіка Комуністичної партії України не відповідають частинам першій та другій статті 3 Закону.

Законність наказу Міністерства юстиції України від 23.07.2015 № 1312/5 «Про затвердження Правового висновку Комісії з питань дотримання Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» та власне правового висновку, були предметом дослідження у межах адміністративної справи №826/15454/15 за позовом Комуністичної партії України до Міністерства юстиції України про визнання протиправною бездіяльності, зобов'язання вчинити дії, визнання протиправним та скасування наказу.

Постановою Окружного адміністративного суду міста Києва від 13.10.2015 у справі № 826/15454/15, залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 16.12.2015, у задоволенні позову Комуністичної партії України до Міністерства юстиції України, третя особа - Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, про визнання протиправною бездіяльності, зобов'язання вчинити дії, визнання протиправним та скасування наказу, відмовлено.

Крім того, у провадженні адміністративних судів України перебуває справа № 826/15408/15 за позовом Міністерства юстиції України до Комуністичної партії України, третя особа - Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, про припинення діяльності політичної партії.

Постановою Окружного адміністративного суду міста Києва від 16.12.2015 у справі № 826/15408/15 позовні вимоги Міністерства юстиції України задоволено в повному обсязі, зокрема припинено діяльність Комуністичної партії України,

zareєстрованої у Міністерстві юстиції України 05.10.1993, свідоцтво № 505, місцезнаходження: м. Київ, вул. Борисоглібська, 7.

Статтею 255 Кодексу адміністративного судочинства України встановлено, що рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не подано. У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Не погоджуючись із постановою Окружного адміністративного суду міста Києва від 16.12.2015 у справі №826/15408/15, Комуністична партія України оскаржила її в апеляційному порядку до Київського апеляційного адміністративного суду.

Ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 15.01.2016 у справі №826/15408/15 відкрито апеляційне провадження за апеляційною скаргою Комуністичної партії України.

Ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 20.09.2017 у справі № 826/15408/15 зупинено провадження у справі до набрання законної сили рішенням Конституційного Суду України у справі за поданням 46 народних депутатів щодо відповідності Конституції України Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

Представником Міністерства юстиції України в касаційному порядку оскаржено ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 20.09.2017 у справі № 826/15408/15.

Постановою Верховного Суду від 21.11.2018 у справі №826/15408/15 касаційну скаргу Міністерства юстиції України на ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 20.09.2017 у справі №826/15408/15 залишено без задоволення.

Додатково повідомляємо, що апеляційний розгляд справи № 826/15408/15 судом не завершено. Відтак постанова Окружного адміністративного суду міста Києва від 16.12.2015 у справі № 826/15408/15 станом на 11.01.2019 не набрала законної сили.

З повагою,

Міністр

Юрій СТЕЦЬ